

Становище на Комитета на регионите – „Рамка за политиките в областта на климата и енергетиката през периода 2020-2030 г.“

(2014/C 415/04)

Докладчик	Annabelle Jaeger (FR/ПЕС), член на Регионалния съвет на Provence-Alpes-Côte d'Azur
Отправен документ	Писмо с искане за консултация от Европейската комисия от 12 февруари 2014 г.

I. ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

КОМИТЕТЪТ НА РЕГИОНИТЕ

в момент, когато последните научни данни на Междуправителствения комитет по изменение на климата предупреждават за задълбочаване на проблема с глобалното затопляне и неговото въздействие, и в духа на предходния доклад на Комитета на регионите (CDR 5810/2013),

1. призовава ЕС да заложи на три обвързващи цели в областта на климата и енергетиката за 2030 г., които могат да дадат резултат:

- 50 %-но намаляване на емисиите на парникови газове спрямо 1990 г.;
- 40 %-ен дял от енергия от възобновяеми източници, транспониран в национални цели;
- 40 %-но намаляване на първичното енергопотребление спрямо 2005 г. чрез повишаване на ефективността, също транспонирано в национални цели.

Тези три цели са необходими, за да получим шанс да избегнем катастрофално затопляне с над 2 °C и за да постигнем дългосрочната цел на ЕС (80 до 95 % намаляване на емисиите на парникови газове);

2. припомня заключенията на Европейския съвет от 20 и 21 март 2014 г., в които държавните и правителствените ръководители се споразумяха да изготвят решение относно новата рамка за политиките най-късно до октомври 2014 г. КР очаква това решение да съдържа амбициозни цели; във връзка с това изразява загриженост поради липсата на амбиция в досегашните предложения на Европейската комисия, които са недостатъчни по отношение на предложените проценти, на задължението за постигането им единствено на равнището на ЕС, и на предложената структура на управление;

3. счита, че изпълнението на тези три цели е реалистично от техническа гледна точка и ще бъде от полза за европейската икономика; те обуславят дългосрочна структурна визия, която би донесла на Европа устойчиво, безопасно и сигурно енергийно бъдеще;

4. добавя, че ЕС би трябвало да си постави за цел почти нулеви нетни емисии до средата на века, като същевременно внимава да не увеличава допълнително енергийната бедност. Наред с необходимостта от постоянно намаляване на емисиите на парникови газове трябва да се положат допълнителни усилия в областта на изследователската и развойната дейност за пречистване на атмосферата от въглероден диоксид и за подобряване на условията за естествено поглъщане на CO₂;

5. отбелязва, че, подкрепен от така заявените цели, ЕС би бил готов да преговаря за световно споразумение относно климата с оглед на 21-вата конференция на страните по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (РКООНИК), която ще се проведе в Париж през ноември-декември 2015 г., по-конкретно като обяви своите намерения за 'национални приноси' в рамките на РКООНИК, веднага щом е възможно и не по-късно от края на март 2015 г.;

A. Управление

6. препоръчва предложената нова рамка за управление на енергетиката да се основава на поуците, извлечени от пакета за периода до 2020 г., по-конкретно чрез определянето на задължителни цели на равнището на ЕС и на национално равнище, за които отговорност да носят държавите членки; поради това смята, че предложеният подход на сътрудничество с цели, определени единствено на равнището на ЕС, няма да осигури необходимите стимули за постигането им, нито за постигането на по-амбициозни резултати;

7. счита за абсолютно необходимо националните цели за увеличаване на дела на енергията от възобновяеми източници и намаляване на потреблението на енергия, да станат задължителни за всяка държава членка и че за тази цел страните трябва да се опират на прилагането на регионални и местни стратегии, което би било не само по-ефикасно, но и би съответствало на принципа на субсидиарност. Тази структура следва да бъде отразена в новата рамка за управление на енергетиката;
8. подчертава, че новата ОСП може да има ключова роля за намаляване на парниковите газове и за насърчаване на поглъщането на въглерода в земеделския, горския и животновъдния сектор;
9. подчертава основната роля на местното и регионалното равнище в изготвянето и прилагането на политиките в областта на изменението на климата, разработването на възобновяемите източници и енергийната ефективност, но същевременно изтъква, че техните действия не могат да бъдат оптимизирани, ако не бъдат признати, което да намери израз в съответния мандат и дългосрочно финансиране;
10. приканва във връзка с това Комисията да признае и да се опре на местните и регионалните власти, за да отговори на климатичните и енергийните предизвикателства; да ги включи в рамката за политиките до 2030 г. и в новото енергийно управление съгласно принципите за многостепенно управление, които зачитат ролята на всяко управленско равнище с цел провеждане на ефикасни публични политики;
11. приканва местните и регионалните власти за по-активен отговор на предизвикателството, свързано с климата, като си поставят собствени амбициозни цели за 2030 г. и провеждат съвместно инициативи във връзка с подготовката на 21-вата конференция на страните по РКООНИК през декември 2015 г. в Париж. Действията им следва да бъдат в духа на решенията на 19-тата конференция на страните по РКООНИК, проведена през ноември 2013 г. във Варшава, за признаване на ролята на местните и регионалните власти в постигането на световно споразумение;

Б. Три неотделими цели

12. отбелязва, че макар и целта за намаляване на газовете с парников ефект да е важна, за да се даде ясен сигнал, позволяващ интернализирани на всички разходи, свързани със замърсяването, и следователно за намаляване на нивото му, също така е важно тази цел да бъде допълнена с цели относно енергията от възобновяеми източници и енергийната ефективност, за да се гарантира, че енергийният преход наистина води до икономика с ниски въглеродни емисии, която е сигурна, конкурентоспособна и устойчива и оказва синергиен ефект върху изменението на климата;
13. изтъква необходимостта от задължителни цели, които спомагат за насочване на инвестициите към развитието на подходящи технологии. В този смисъл е наложително също така да се предложи регулаторна сигурност на инвеститорите в нисковъглеродни технологии. Държавите членки трябва да гарантират ясна и стабилна правна рамка, която да възпрепятства приемането на нови правни разпоредби с обратна сила;
14. припомня, че следва да се постигне справедливо разпределение на тежестите между страните, регионите и градовете и да се отчитат изискванията, свързани с устройството на територията и наличните на местно равнище възобновяеми източници на енергия, без да се пречи на някои региони и градове да се ангажират в по-голяма степен, ако желаят това;
15. подчертава, че при изготвяне на политиките на равнище ЕС и държави членки трябва да се има предвид необходимостта сметката за енергия да се запази на разумно равнище и че енергийната ефективност е ключов инструмент за постигане на тази цел, тъй като би позволил на потребителите и на държавите — членки на ЕС да спестяват над 200 млрд. евро всяка година до 2030 г. ⁽¹⁾; счита също така, че би било от полза на държавите членки и на местните и регионалните власти да се препоръча приемането на конкретни мерки за уязвимите семейства и потребители във връзка с борбата срещу енергийната бедност. Един от приоритетните начини за подобряване на енергийната ефективност трябва да бъде санирането на сградите, което ще се превърне във важен източник за създаване на работни места в един толкова чувствителен в социален план сектор, какъвто е строителството. Това ще създаде и възможност за иновации в областта на енергийно ефективните материали и материалите на биологична основа, което ще доведе до инвестиции в сектора на НИРДИ. За тази цел следва да се създадат специфични фондове на европейско равнище за насърчаване на повишаването на енергийната ефективност на сградите;

В. Енергийна независимост на Европа

16. припомня, че Европа е най-големият вносител на енергия в световен мащаб и счита, че едни по-амбициозни европейски цели, насочени към реализиране на икономии на енергия през 2030 г. и успоредно с това към увеличаване на дела на енергията от възобновяеми източници, биха намалили значително енергийния внос на Европа и повишили енергийната ѝ независимост;

⁽¹⁾ Екофис, февруари 2013 г., *Saving energy: bringing down Europe's energy prices for 2020 and beyond* (Да пестим енергия: да свалим цената на енергията в Европа до 2020 г. и след това).

17. един от приоритетните начини за повишаване на енергийната ефективност трябва да бъде санирането на сградите, като едновременно с това се строят нови енергийно ефективни жилища. В този контекст обаче универсалният подход не е целесъобразен: съответните решения по конкретни въпроси е най-добре да се вземат от местните и регионалните власти. Всичко това ще доведе до създаването на значителен брой работни места в един толкова чувствителен в социален план сектор, какъвто е строителството. Освен това ще се създаде възможност за иновации в областта на нови енергийно ефективни материали и материали на биологична основа, което ще доведе до инвестиции в сектора на НИРЦИ;
18. подчертава, че до 2030 г. енергията от възобновяеми източници би могла да покрива близо половината от енергийното потребление на Европа (източници: Институт Fraunhofer ⁽²⁾ и Германският космически център ⁽³⁾);
19. подчертава значението на потенциала на икономите на енергия, който е най-голям сред страните от ЕС, които са най-зависими от вноса на газ и петрол. Инвестициите в енергийната ефективност на ЕС до 2030 г. биха позволили на ЕС да намали значително европейския внос на енергия, подобрявайки по този начин енергийната сигурност на Съюза, както и развитието на нови по-ефективни, по-безопасни и по-икономични технологии, генериращи работни места;
20. счита освен това, че енергийната независимост и сигурността на доставките на ЕС биха могли да се укрепят, като се използват всички местни възобновяеми енергийни ресурси, като се развие в по-голяма степен единният енергиен пазар, например с помощта на енергопроизводство от възобновяеми източници в малък мащаб от самите потребители, на нови връзки, на съхраняването на енергия и на интелигентни мрежи, като за тази цел всички държави членки бъдат задължени да приемат благоприятни разпоредби за това. Подчертава, че наличието на разнообразни източници на възобновяема енергия действа като буфер срещу колебанията на цените, прави енергийната система по-малко уязвима и позволява да се избегнат прекъсванията на доставките;
21. счита че Европейският съюз и държавите членки трябва да улеснят трансформирането на енергийната инфраструктура в посока подобряване на трансграничните връзки. Особено внимание следва да се обърне на държавите, които са най-далеч от постигането на договорената цел — да се гарантира равнище на междусистемните връзки на електроенергийните системи равно или по-високо от 10 % от инсталираната им производствена мощност;

Г. Структурна реформа на Схемата на ЕС за търговия с емисии

22. оценява положително приемането на 'беклоудинг' за подобряване на функционирането на схемата за търговия с емисии, но е на мнение, че тя трябва да претърпи структурна реформа. Във връзка с това подкрепя предложението на Европейската комисия за създаване на 'резерв за стабилност на пазара', който обаче трябва да влезе в сила много преди 2020 г.; смята, че е от съществено значение резервът за стабилност на пазара да бъде съпътстван от други мерки, като например окончателното премахване на излишъка от квоти за емисии и установяването на минимална цена;
23. призовава Европейската комисия да ограничи закупуването на международни кредити за компенсиране на въглеродните емисии. Тези кредити не дават възможност за започване на структурните промени, които трябва да бъдат направени в рамките на ЕС и освен това не насърчават инвестициите в регионите. Призовава също така за прилагането на мерки за насърчаване на съхранението на въглерод в устойчиво управлявани гори;
24. счита, че част от приходите от схемата за търговия с емисии би трябвало да бъде заделена за мерки на местно и регионално равнище;
25. смята, че е важно да бъдат разработени и други общи инструменти, напр. екопроектирането и обществените поръчки, за да се намали отражението върху климата. Данъкът върху въглеродните емисии е ефективен инструмент, с който беше натрупан положителен опит, който може да се използва като основа;

Д. Значението на местното производство

26. счита, че енергопроизводството в малък мащаб от възобновяеми източници от самите потребители трябва да бъде сред решенията, насърчавани от една бъдеща енергийна Европа, които биха укрепили устойчивостта на европейската икономика на ценовите колебания; Всички държави би трябвало да бъдат задължени да приемат разпоредби в подкрепа на тази цел;
27. е на мнение, че местните и регионалните кооперации, създадени от гражданите с цел развиване на производството на енергия от възобновяеми източници, изискват особено внимание, първо, защото представляват допълнителни доставчици на енергия, и второ, защото оказват значителен възпитателен ефект за укрепване на осъзнаването на необходимостта от рационално използване на енергията;

⁽²⁾ Fraunhofer Institute, май 2011 г., *Long Term Potentials and Costs of RES* (Потенциал и себестойност на енергията от възобновяеми източници в дългосрочен план).

⁽³⁾ Greenpeace, 24 октомври 2012 г., *EU-27 Energy [R]evolution* (Енергийна [p]революция на ЕС-27); WWF, 6 ноември 2013 г., *Renewable energy: a 2030 scenario for the EU* (Енергията от възобновяеми източници: сценарий за ЕС през 2030 г.).

28. отбелязва, че при равни цени гражданите имат интерес от това властите на местно равнище да ги съветват ефективно относно енергийните им проблеми и да се разработват местни решения за производство на енергия, предвид повишаването на цените на световните пазари. Като собственици на съоръженията за производство на енергия местните и регионалните власти трябва да играят по-значима роля и във връзка с разширяването на производството на енергия от възобновяеми източници;

29. припомня необходимостта да се осигури съгласуваност между, от една страна конкурентното право на равнището на ЕС, за което Европейският съюз притежава изключителни правомощия, и от друга страна — основните принципи на енергийната политика на ЕС, които предвиждат споделени между ЕС и държавите членки правомощия и задължение за зачитане на принципа на субсидиарност и на важната роля на местните и регионалните власти, по-специално на местните и регионалните енергийни агенции;

Е. Местното и регионалното равнище в първите редици, за да отговорят на климатичните и енергийните предизвикателства

30. подчертава, че, както е видно от многобройните екстремни климатични явления, местните власти са тези, които поемат с пълна сила последиците от бездействието и ще трябва да плащат цената на бъдещите последици, ако не се ускори енергийният преход;

31. отбелязва, че според ПРООН ⁽⁴⁾ над 70 % от мерките за намаляване на изменението на климата и до 90 % от мерките за адаптиране към изменението на климата се предприемат от местните власти;

32. припомня, че Европейският съюз е приел стратегия за адаптиране и че регионалните и местните власти са тези, които ще бъдат изложени на главните предизвикателства на изменението на климата през следващите десетилетия. Ето защо, с оглед на преразглеждането на тази стратегия за периода след 2020 г., е целесъобразно да се положат значителни усилия в регионите и градовете за създаването на програми за адаптиране към изменението на климата, които да разполагат с финансови средства от Европейския съюз;

33. подчертава, че благодарение на близостта си до гражданите местните и регионалните власти могат да помогнат за информиране и популяризиране на икономическите и социалните ползи от действията за енергиен преход на местно равнище;

34. подчертава, че рамката за политиките до 2030 г. трябва да се основава на инициативите на ЕС на местно равнище и да ги укрепва. Става въпрос за инициативи като Конвента на кметовете от ЕС (Комитетът желае тази инициатива да бъде продължена до 2030 г.), 'Mayors Adapt' и други финансирани от ЕС проекти. Във връзка с това призовава Европейската комисия да осигури съгласуваност на политиките и синергии между различните инициативи и по целесъобразност да включи КР в тяхното разработване и изпълнение. От съществено значение е малките градове и селските райони да получат достъп до възможностите, предлагани от ЕС;

35. изтъква, че за да се постигнат още по-добри резултати, е целесъобразно местните и регионалните власти да си поставят конкретни количествени цели за 2030 г. относно намаляването на емисиите, енергията от възобновяеми източници и икономии на енергия, подкрепяни от подходящи местни и регионални стратегии, за да се ускори динамиката, идваща от териториалните единици. Тези цели могат да бъдат зададени по-конкретно чрез укрепването и разширяването на Конвента на кметовете, който би трябвало да продължи дейността си и след 2020 г.;

36. призовава Европейската комисия да направи предложения за финансирането на дейностите, свързани с енергийния преход, по-конкретно чрез ЕИБ, която би могла да подкрепи съществуващите местни финансови структури или създаването на нови, които да допълнят европейското финансиране, предвидено за периода 2014 — 2020 г. (Life+Climate, структурните фондове, 'Хоризонт 2020', Механизъм за свързване на Европа и др.);

37. приканва местните и регионалните власти, въз основа на настоящото становище, да обединят усилията си, за да се чуе гласът им преди и по време на 21-вата конференция на страните по РКООНИК, като важен етапен момент е срещата на върха, организирана от генералния секретар на ООН на 23 септември в Ню Йорк.

Брюксел, 8 октомври 2014 г.

Председател
на Комитета на регионите

Michel LEBRUN

⁽⁴⁾ Доклад на ПРООН 'Charting a new low-carbon route to development: A primer on integrated climate change planning for regional governments' от 2009 г. (Трасиране на нисковъглероден маршрут към развитието: основни насоки в помощ на регионалните власти при изготвянето на интегрираните им планове във връзка с изменението на климата).